

ראש השנה פרק שלישי - דף כ"ה:משנה

1. **ראוהו ב"ד וכל ישראל** ולא הפסיקו לומר מקודש עד שחשיכה הרי זה מעובר, **ומפרש בגמ'** אע"פ שגם כל ישראל ראו הלבנה, אפ"ה מעברין את החדש כיון שלא הפסיקו לקדש החדש מבעוד יום.
2. **נחקרו העדים** ולא הפסיקו לומר מקודש עד שחשכה הרי זה מעובר, **ומפרש בגמ'** שה"א שהואיל ונחקרו העדים מבעוד יום, תיהוי חקירת העדים כתחילת דין ומקודש מקודש כגמר דין, ואין לעבר החדש, כמו שראינו בדיני ממונות שדנים ביום וגומרים בלילה, קמ"ל "כי חק (גמר דין) לישראל הוא משפט (תחלת דין) לאלקי יעקב, שבעדות החדש חק הוא כמו משפט, שכמו שצריך התחילת דין ביום, כן צריך הגמר דין ביום.
3. **ראוהו ב"ד בלבד**, יעמדו שנים ויעידו בפניהם ויאמרו מקודש מקודש, **ומפרש בגמ'** שראו הלבנה בלילה, שאם ראוהו ביום, לא תהא שמיעה גדולה מראייה, דלא כתיב עדות בקידוש החדש אלא כזה ראה וקדש, וא"כ יכולין לקדש החדש מיד בלא עדות אם ראו ביום, אבל כיון שראו בלילה, צריכין עדות ביום כדי לקדש עליה.
4. **ראוהו שלשה והן ב"ד**, יעמדו השנים וישיבו מחבריהם אצל היחיד ויעידו בפניהם ויאמרו מקודש מקודש שאין היחיד נאמן בפני עצמו, **ומפרש בגמ'** שכאן נמי ראו החדש בלילה, וה"א שלא יהא צריכין שיושיבו מחבריהם לעשות ב"ד של שלש ומספיק בדיין מומחה אחד כמו בדיני ממונות, קמ"ל שצריכין ג' דיינים, כמו שראינו שמשא לבדו לא היה יכול לקדש החדש שנאמר ויאמר ה' אל משה ואל אהרן... החדש הזה לכם.

כ"ה:-כ"ו.

- קושית הגמ'**- למימרא דעד נעשה דיין שכל הב"ד ראו הלבנה וראויים להיות עדים, ואפ"ה יכולים להיות דיינים, וא"כ לימא מתניתין **שלא כר"ע**, דתניא סנהדרין שראו אחד שהרג את הנפש, **רבי טרפון** אמר מקצתן נעשו עדים ומקצתן נעשו דיינים, ור"ע אמר שאינם יכולין להיות דיינים.
- תירוץ הגמ'** - באמת מתניתין שלנו יכול להיות כר"ע, שר"ע אמר שאין עד נעשה דיין דוקא בדיני נפשות שיש דין של "והצילו העדה" וכיון שראו שהרג, אין יכולים למצוא זכות, ולכן אין נעשה דיין, אבל בקידוש החדש אפילו ר"ע מודה.